

Seniorbostäder, 55+, 65+bostäder

– *Kommunkartläggning 2008*

Seniorbostäder, 55+, 65+bostäder – kommunkartläggning 2008

Innehållsförteckning

Seniorbostäder, 55+, 65+bostäder – kommunkartläggning 2008.....	1
Innehållsförteckning.....	1
Vad är seniorbostäder?.....	3
Hur många kommuner.....	3
Hur många seniorlägenheter?.....	3
Kraftig ökning under 2000-talet.....	4
I vilka kommungrupper finns seniorbostäderna?.....	4
Geografisk fördelning.....	5
Vem äger seniorboendet?.....	6
Servicepersonal.....	6
Planerade seniorbostäder.....	7
Seniorbostäder, etniska minoritetsgrupper.....	7
Bostäder för äldre, som förmedlas utan behovsbedömning.....	7
Ombyggnation eller tillgänglighetsanpassning av bostäder och bostadsområden.....	8
Bortfallsanalys.....	8
Bilaga 1: 175 kommuner med seniorbostäder, 55+, 65+bostäder eller motsvarande enligt 2008 års enkät.....	9

Vad är seniorbostäder?

Seniorbostäder är vanliga bostäder som är avsedda för personer över en viss ålder, vanligen 55 år och äldre. Bostäderna är utformade utifrån äldres behov av tillgänglighet. När de boende behöver vård och omsorg får de detta på samma villkor som äldre som bor i ordinärt boende, d.v.s. genom hemtjänst och hemsjukvård. Seniorbostäderna kombineras i vissa fall med trygghetsskapande insatser i form av en bostadsvärd eller motsvarande. På vissa seniorboenden finns också en gemensamhetslokal för olika aktiviteter som de boende i första hand själva ska svara för. Det kan också finnas kök och matsal för gemensam matlagning och umgänge. Kostnaderna för eventuella gemensamhetslokaler och bostadsvärd ingår oftast i hyran. Det finns också exempel på kommuner och bostadsföretag som bekostar bostadsvärden eller delar på kostnaderna.

Eftersom seniorbostäder ingår i det ordinarie bostadsbeståndet behövs inga biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen för att flytta in. Den som är intresserad av ett seniorboende söker sig dit själv genom att ställa sig i kö hos bostadsföretagen eller genom att köpa en bostadsrätt. De första seniorbostäderna var bostadsrätter i särskilda hus. På senare tid har främst kommunala bostadsföretag i samarbete med kommunen omvandlat lämpliga bostäder till seniorbostäder med hyresrätt. I vissa fall kan det vara ett särskilt hus, i andra fall lägenheter eller trappuppgångar eller insprängda lägenheter i bostadsområdet. De senaste fem åren har en del kommuner omvandlat servicehus till seniorbostäder vilket har ökat utbudet.

De första seniorbostäderna byggdes redan år 1929. Sedan har utvecklingen gått mycket långsamt fram till i mitten av 1980-talet då antalet ökade något. En enkätundersökning som genomfördes av institutet för gerontologi i Jönköping redovisade att det år 1992 fanns cirka 7.000 seniorbostäder. År 2002 uppskattades andelen seniorbostäder till 10.000-12.000 lägenheter¹

För att få en uppfattning om antalet seniorbostäder genomförde Svenska Kommunförbundet en enkät om detta år 2000. Samma frågor ställdes till kommunerna av Sveriges Kommuner och Landsting under år 2005. Nu har förbundet genomfört uppföljningar av enkäten tillsammans med Äldreboendedelegationen (S 2006:3) år 2007 och 2008.

Hur många kommuner

Enkäten ”Seniorbostäder, 55+, 65+bostäder² eller liknande” skickades ut under senkvåren 2008 till alla 290 kommuner i landet. Totalt svarade 279 eller cirka 96 procent av alla kommuner på enkäten. I dessa kommuner bor 8.631.983 invånare, vilket motsvarar 94 procent av befolkningen.

Hur många seniorlägenheter?

184 kommuner, cirka 67 procent, svarar att det finns seniorbostäder eller motsvarande inom kommunen. 89 kommuner, cirka 32 procent, svarar att det inte finns speciella bostäder för äldre i kommunen. En kommun (0,4 procent) anger att den inte vet om kommunen har seniorbostäder. Totalt svarade 275 kommuner på frågan om det finns seniorbostäder i kommunen.

¹ Göteborgs universitet, avdelningen för geriatrik 2002, *Bo hemma på äldre dar*; Sundström G 2002, *Vettergården, ett seniorboende i Jönköping*; Svenska Kommunförbundet 2000, *Etniskt äldreboende och seniorbostäder*.

² I rapporten används begreppet seniorbostäder för ”seniorbostäder, 55+, 65+bostäder”.

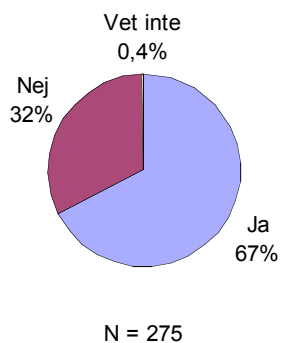

Fig. 1. Andel kommuner med seniorbostäder

Kraftig ökning under 2000-talet

Totalt har kommunerna uppgivit att de har 32.761 lägenheter avsedda för seniorboende. Antalet har ökat markant under 2000-talet. År 2000, enligt den enkätundersökning som gjordes då, fanns i landets kommuner 11.373 seniorbostäder, år 2005 18.428 och i 2007 27.974 stycken. Det ger en tillskott av 21.388 seniorbostäder de senaste åtta åren. I bilaga 1 finns en förteckning av de kommuner som angivit hur många seniorbostäder det finns i kommunen.

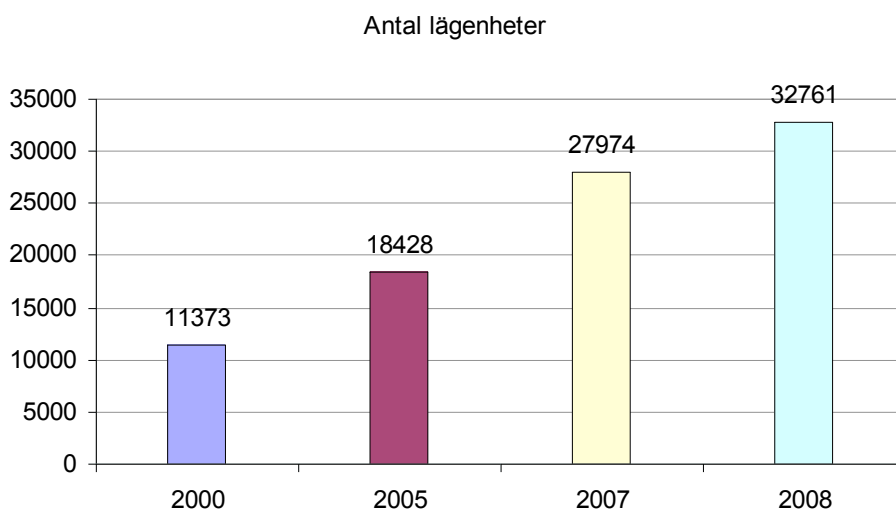

Fig. 2. Ökningen av antalet lägenheter 2000-2008

120 kommuner svarade också på en fråga om hur många av seniorlägenheterna, som tidigare hade varit särskilda boenden fördelade efter biståndsbeslut enligt SoL. Tillsammans uppgav dessa kommuner att 10.887 av seniorbostäderna tidigare hade varit särskilda boenden och tidigare redovisats i statistiken över särskilda boenden enligt socialtjänstlagens (SoL) 5 kap. 5 §.

I vilka kommungrupper finns seniorbostäderna?

En uppdelning av de svarande kommunerna i kommungrupper visar att de tre storstads-kommunerna har seniorbostäder. Av de större städerna har i det närmaste alla seniorbostäder. Sedan kommer ett hopp till kommungrupperna, "Övriga kommuner med mer än 25.000 invånare", "Övriga kommuner, 12.500-25.000 invånare" och "Förortskommuner",

där drygt sju av tio kommuner har seniorboende. Därefter kommer ”Varuproducerande kommuner” där sex av tio kommuner har seniorboende.

”Glesbygdskommuner”, ”Övriga kommuner, mindre än 12.500 invånare” och ”Pendlingskommuner” är de kommuner som tycks ha minst antal seniorbostäder. Endast mellan 44 och 54 procent av kommunerna i dessa kommungrupper har boende för äldre.

Kommungrupp	Antal	Andel
Storstäder	3 av 3	100%
Större städer	25 av 27	93%
Övriga kommuner, över 25 000 inv.	25 av 34	74%
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	27 av 37	73%
Förortskommuner	27 av 38	71%
Varuproducerande kommuner	24 av 40	60%
Pendlingskommuner	22 av 41	54%
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	15 av 31	48%
Glesbygdskommuner	17 av 39	44%

Tabell 1. Fördelningen av seniorboende i kommungrupper

Geografisk fördelning

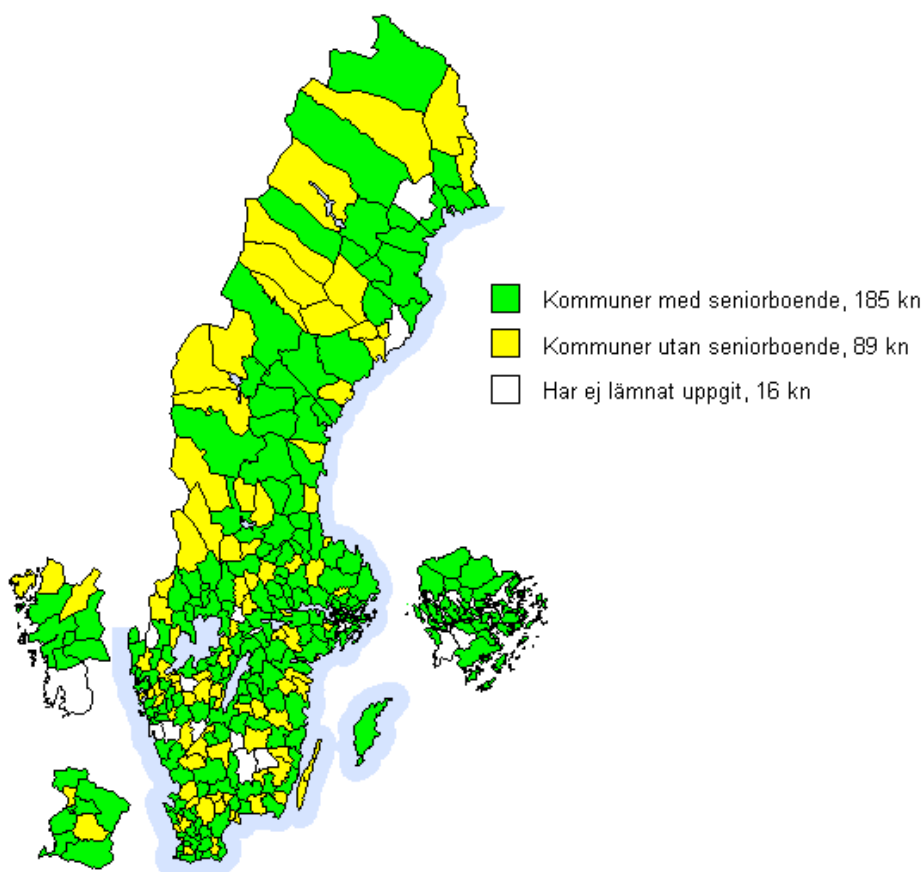

Fig. 3. Kommuner med seniorbostäder

Vem äger seniorboendet?

Drygt hälften av landets alla seniorbostäder ägs av kommunala bolag. De övriga femtio procenten fördelar sig på bostadsrättsföreningar, 19 procent; stiftelser, 13 procent och privata fastighetsägare, 12 procent. De återstående fyra procenten består av ”annan fastighetsägare”.

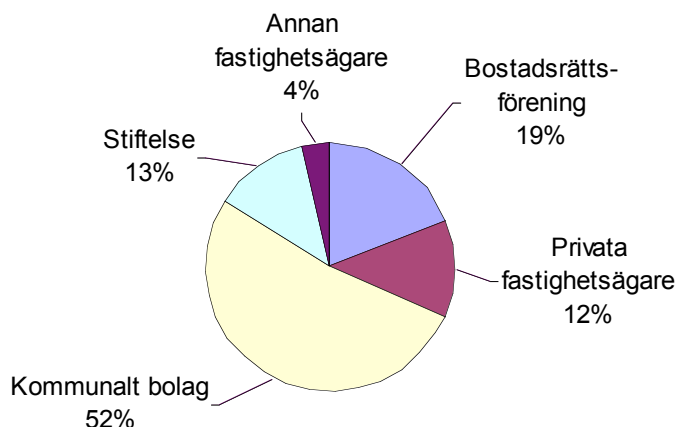

Fig. 4. Andel seniorbostäder per fastighetsägare

Servicepersonal

Endast 173 kommuner besvarande frågan om seniorbostäderna i kommunen har servicepersonal, som *inte är* anställd av kommunen. Servicepersonal beskrevs som receptionist, vaktmästeri eller värd/värdinna.

61 kommuner svarade att det fanns icke-kommunalanställd servicepersonal på seniorboendena i kommunen.

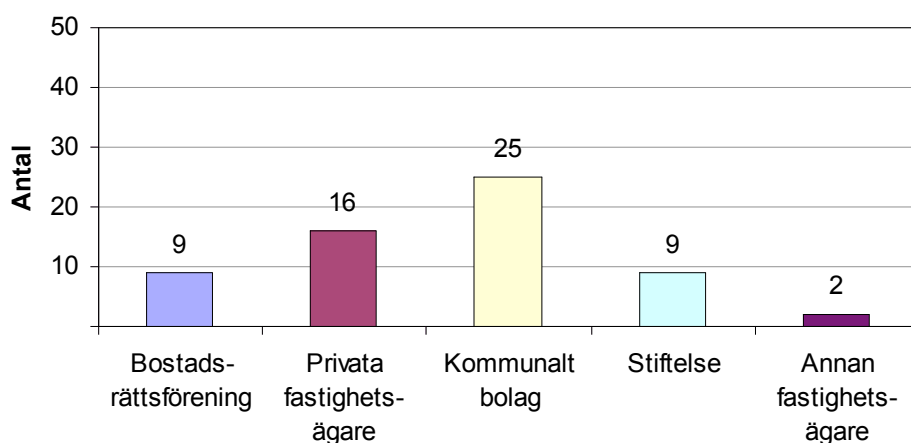

Fig. 5. Antal kommuner med seniorbostäder fördelat efter ägarform med servicepersonal som *inte är* anställd av kommunen

På frågan om det finns servicepersonal som *är* kommunställd svarade 167 kommuner. Av dessa sa 45 kommuner att så var fallet. Kommunalanställd servicepersonal precisades som receptionist, vaktmästeri, värd/värdinna som är anställd av kommunen, dock inte hemtjänstpersonal enligt SoL.

Servicepersonal, kommunanställd

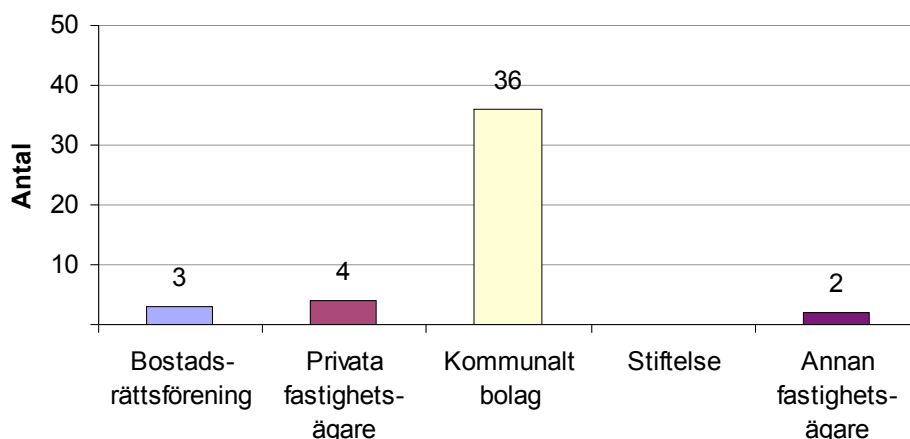

Fig. 6. Antal kommuner med seniorbostäder, fördelat efter ägarform, med servicepersonal som är anställd av kommunen

Planerade seniorbostäder

123 av 269 eller 46 procent av svarande kommuner säger att de har kännit till planer på att bygga eller inrätta seniorbostäder. 90 kommuner har också talat om hur många nya seniorboenden som planeras, tillsammans är det 4.940 stycken.

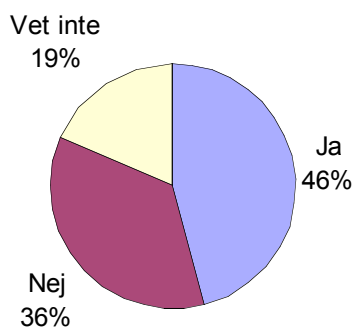

Fig. 7. Kommunernas planer på ytterligare seniorbostäder

Seniorbostäder, etniska minoritetsgrupper

Tre kommuner har seniorboenden avsedda för etniska minoritetsgrupper. Tillsammans har de tre 93 lägenheter avsedda för etniska minoriteter.

Bostäder för äldre, som förmedlas utan behovsbedömning

Utöver de tidigare redovisade 32.761 seniorbostäderna har 39 kommuner redovisat att de har andra former av bostäder för äldre, som förmedlas av socialtjänsten, utan att någon behovsprövning sker. Sammanlagt rör det sig om 1.469 lägenheter.

Ombyggnation eller tillgänglighetsanpassning av bostäder och bostadsområden

64 kommuner, motsvarande 26 procent av de kommuner som har svarat, säger att de har byggt om eller tillgänglighetsanpassat bostäder och bostadsområden så att de är lämpliga för äldre människor, som exempelvis är i behov av rullator eller använder manuell rullstol. Totalt har dessa kommuner byggt om eller anpassat 7.114 lägenheter.

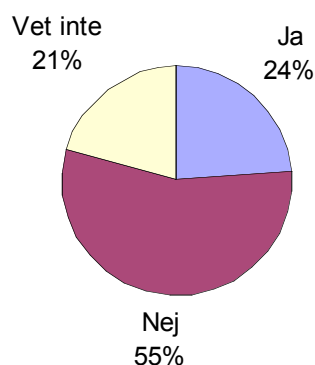

Fig. 8. Ombyggnation eller tillgänglighetsanpassning av bostäder eller bostadsområden

Bortfallsanalys

11 kommuner har inte svarat på enkäten, vilket motsvarar cirka fyra procent av landets kommuner. I dessa kommuner bor sammanlagt 550.944 personer eller sex procent av landets befolkning. En uppdelning på kommungrupper visar att bortfallet är störst bland större städer, förortskommuner och övriga kommuner med fler än 25.000 invånare, där sju till nio procent av kommunerna inte har svarat.

Kommungrupper	Antal kommuner som ej svarat	Andel kommuner som ej svarat
Storstäder	0	0%
Förortskommuner	3	8%
Större städer	2	7%
Pendlingskommuner	0	0%
Glesbygdskommuner	1	3%
Varuproducerande kommuner	2	5%
Övriga kommuner, över 25 000 inv	3	9%
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv	0	0%
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv	0	0%

Tabell 2. Bortfall per kommungrupp

Bilaga 1

175 kommuner med seniorbostäder, 55+, 65+bostäder eller motsvarande enligt 2008 års enkät.

Kommun	Antal seniorbost.
Alingsås kommun	145
Alvesta kommun	77
Arboga kommun	24
Arvidsjaur kommun	23
Arvika kommun	46
Askersunds kommun	13
Bengtstads kommun	40
Bollnäs kommun	226
Borlänge kommun	150
Borås stad	650
Boxholms kommun	52
Burlövs kommun	128
Båstads kommun	36
Ekerö kommun	60
Eksjö kommun	136
Emmaboda kommun	20
Enköpings kommun	405
Eskilstuna kommun	550
Eslövs kommun	39
Fagersta kommun	27
Falkenbergs kommun	130
Falu kommun	300
Filipstads kommun	40
Finspångs kommun	214
Flens kommun	236
Forshaga kommun	29
Färgelanda kommun	8
Gnesta kommun	49
Gnosjö kommun	35
Gotlands kommun	165
Grums kommun	18
Gävle kommun	573
Göteborgs stad	1630

Kommun	Antal seniorbost.
Götene kommun	18
Hagfors kommun	40
Hallsbergs kommun	50
Hallstahammars kommun	15
Halmstads kommun	245
Hammarö kommun	67
Haninge kommun	123
Haparanda stad	64
Hedemora kommun	129
Helsingborgs stad	641
Hjo kommun	41
Hofors kommun	9
Hudiksvalls kommun	120
Hultsfreds kommun	44
Håbo kommun	120
Härjedalens kommun	16
Härnösands kommun	348
Härryda kommun	66
Höganäs kommun	22
Hörby kommun	71
Hörs kommun	29
Jokkmokks kommun	16
Järfälla kommun	277
Jönköpings kommun	339
Kalix kommun	53
Kalmar kommun	180
Karlsborgs kommun	18
Karlshamns kommun	50
Karlstads kommun	87
Kils kommun	35
Kinda kommun	182
Kiruna kommun	43
Kristianstads kommun	797

Kommun	Antal se- niorbost.
Kristinehamns kommun	54
Kungälv kommun	14
Kävlinge kommun	30
Köpings kommun	36
Laxå kommun	12
Leksands kommun	90
Lerums kommun	69
Lidingö stad	483
Lidköpings kommun	51
Lindesbergs kommun	87
Ljungby kommun	35
Ljusdals kommun	40
Ludvika kommun	100
Luleå kommun	87
Lunds kommun	515
Lysekils kommun	39
Malmö stad	2371
Malå kommun	28
Mariestads kommun	135
Markaryds kommun	38
Melleruds kommun	43
Mjölby kommun	25
Mora kommun	145
Motala kommun	40
Mullsjö kommun	61
Munkfors kommun	28
Mölnåls kommun	110
Mönsterås kommun	123
Nacka kommun	848
Norbergs kommun	19
Norrköpings kommun	210
Norrtälje kommun	62
Norsjö kommun	36
Nyköpings kommun	50
Nynäshamns kommun	79
Nässjö kommun	183
Ockelbo kommun	30

Kommun	Antal se- niorbost.
Olofströms kommun	5
Orust kommun	56
Oskarshamns kommun	70
Ovanåkers kommun	341
Partille kommun	33
Piteå kommun	58
Ragunda kommun	26
Robertsfors kommun	43
Sala kommun	100
Salems kommun	304
Sandvikens kommun	212
Sigtuna kommun	130
Simrishamns kommun	48
Sjöbo kommun	133
Skellefteå kommun	884
Skinnskattebergs kommun	20
Skurups kommun	30
Skövde kommun	288
Sollefteå kommun	135
Solna stad	379
Sorsele kommun	11
Staffanstorps kommun	31
Stockholms stad	3919
Storfors kommun	35
Strängnäs kommun	40
Strömstads kommun	56
Strömsunds kommun	101
Sundbybergs stad	159
Sundsvalls kommun	960
Sunne kommun	113
Surahammars kommun	37
Säffle kommun	47
Säters kommun	124
Södertälje kommun	247
Tanums kommun	18
Tibro kommun	42
Timrå kommun	217

Kommun	Antal se- niorbost.
Tingsryds kommun	12
Tranås kommun	171
Trelleborgs kommun	65
Trollhättans stad	90
Trosa kommun	10
Tyresö kommun	143
Täby kommun	407
Uddevalla kommun	50
Ulricehamns kommun	75
Upplands Väsby kommun	344
Upplands-Bro kommun	68
Uppsala kommun	845
Vadstena kommun	88
Vaggeryds kommun	34
Vallentuna kommun	166
Varbergs kommun	78
Vaxholms stad	53
Vellinge kommun	96
Vindelns kommun	17
Vårgårda kommun	52
Värmdö kommun	143
Västerviks kommun	15
Västerås stad	433
Ånge kommun	33
Åstorps kommun	82
Älmhults kommun	32
Älvsbyns kommun	49
Ängelholms kommun	88
Ödeshögs kommun	22
Örebro kommun	1876
Örnsköldsviks kommun	77
Östersunds kommun	238
Österåkers kommun	190
Östhammars kommun	116
Överkalix kommun	16